

Gminny Program Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020-2022

Stalowa Wola 2019 r.

I. Wprowadzenie

Zmieniająca się dynamicznie rzeczywistość w obszarze społecznym wymusza podejmowanie nowych wyzwań i działań ukierunkowanych na wspieranie osób i rodzin. Dotyczy to również jednego z najbardziej złożonych i trudnych problemów społecznych jakim jest zjawisko bezdomności.

Bezdomność z uwagi na swoją ogromną skalę i bardzo złożone przyczyny, a także szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki, jest kwestią społeczną. Osoby bezdomne są grupą społeczną szczególnie narażoną na proces wykluczenia społecznego. W społeczeństwie istnieją ugruntowane stereotypy na ich temat, co znacznie utrudnia integrację ze środowiskiem, a co za tym idzie powrót do normalnego życia.

Osoba bezdomna została zdefiniowana w ustawie z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jako „osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkalnym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”.

Osoba zagrożona bezdomnością jest to osoba zagrożona utratą tytułu prawa do lokalu lub możliwości zamieszkiwania w lokalu dotychczasowym, nie mająca tytułu prawnego do innego lokalu, w którym mogłaby zamieszkać, a ze względu na niski dochód i brak odpowiednich zasobów majątkowych nie będąca w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb mieszkaniowych.

Osoby bezdomne, podobnie jak zagrożone bezdomnością, stanowią wewnątrznie zróżnicowane zbiorowości m.in. pod względem cech demograficznych, zakresu doświadczanych problemów i sposobów radzenia sobie z nimi. Obie grupy nie stanowią jednak wyraźnie odrębnych kategorii klientów pomocy społecznej. Głównym kryterium odróżniającym je od pozostałych klientów jest brak mieszkania lub zagrożenie jego utratą. Symptomatyczne jest to, że zarówno osoby bezdomne, jak i zagrożone bezdomnością, jednocześnie borykają się z wieloma trudnościami w różnych sferach życia:

- 1) w sferze socjalno-bytowej (np. brak stałych dochodów),
- 2) w sferze mieszkaniowej (np. eksmisje),
- 3) w sferze rodzinnej (np. rozpad rodziny – zerwanie więzi formalnych, psychologicznych i społecznych oraz brak możliwości spełnienia przez rodzinę jej podstawowych funkcji),
- 4) w sferze zdrowia (np. uzależnienia),
- 5) w sferze psychologicznej (np. przemoc w rodzinie),
- 6) w sferze zawodowej (np. długotrwałe bezrobocie),
- 7) w sferze społecznej (np. konflikty spowodowane brakiem tolerancji społecznej).

„Gminny Program Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020- 2022” zwany dalej „Programem”, stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Stalowa Wola na lata 2016 - 2022, w której ujęte jest spektrum możliwych do podjęcia działań wobec bezdomnych.

II. Podstawa prawna:

1. Program będzie realizowany w szczególności o następujące akty prawne:

- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019r. poz.1507 z późn.zm.);
- Ustawę z dnia 8 grudnia 2006r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (tj. Dz.U. z 2018 poz. 2321 z późn.zm.);
- Rozporządzenie Ministra Inwestycji Rozwoju z dnia 27 kwietnia 2018r. w sprawie finansowego wsparcia na tworzenie lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2018r. poz. 823);
- Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2019r. poz. 688 z późn.zm.);
- Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. z 2019r. poz. 1482 z późn. zm.).

2. Program wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy Wymiar Aktywnej Integracji. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Warszawa 2014r;
- Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stalowa Wola na lata 2016 – 2022;
- „Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności”- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Pomocy i Integracji Społecznej w grudzień 2015 r.

III. Adresaci Programu

Adresatami Programu są osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością przebywające na terenie gminy Stalowa Wola,

IV. Zasoby

W budowę lokalnego systemu wychodzenia z bezdomności zaangażowani są w szczególności:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS)
- 2) Schronisko dla bezdomnych mężczyzn prowadzone przez Koło Stalowowskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta (Schronisko)
- 3) Komenda Powiatowa Policji (KPP)
- 4) Powiatowy Urząd Pracy (PUP)
- 5) Klub Trzeźwego Życia przy MOPS (KTŻ)
- 6) Klub Integracji Społecznej przy MOPS (KIS)
- 7) Placówki ochrony zdrowia / Powiatowy Szpital Specjalistyczny (ZOZ/SOR)
- 8) Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia przy Powiatowym Szpitalu w Stalowej Woli (PTUAIW)
- 9) Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia SPZOZ (WOTUW)
- 10) Spółdzielnie Mieszkaniowe, Zakład Administracji Budynków(ZAB) i Miejski Zakład Budynków (MZB)
- 11) Dom Pomocy Społecznej w Stalowej Woli (DPS)
- 12) Stalowowski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej (SOWiIK)

- 13) Polski Komitet Pomocy Społecznej (PKPS)
- 14) Polski Czerwony Krzyż (PCK)
- 15) Spółdzielnie Mieszkaniowe
- 16) Radni Rady Miejskiej Stalowa Wola
- 17) oraz inne organizacje pozarządowe

V. Diagnoza

1. Wyniki ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych

Ogólnopolskie badanie liczby ludzi bezdomnych odbyło się w nocy z 13 na 14 lutego 2019 roku. Podczas trwania badania udało się dotrzeć do osób bezdomnych, które przebywały w tym czasie zarówno w różnego rodzaju placówkach jak i w terenie.

W momencie realizacji badania zdiagnozowano 30 330 osoby bezdomne, z czego 83,6% stanowili mężczyźni (25 369 osób), natomiast 16,4% kobiety (4 961 osób). W porównaniu z rokiem 2017 liczba osób bezdomnych spadła o ponad 9%, gdyż w tegorocznej edycji badania zdiagnozowano o 3 078 osób mniej. Spadek zaobserwowano zarówno wśród kobiet (o ponad 0,5 tys. osób), jak i mężczyzn (o ponad 2,5 tys. osób).

W województwie podkarpackim przebadano 933 osoby bezdomne, z czego w Stalowej Woli takich osób było 26 (2kobiety i 24 mężczyzn).

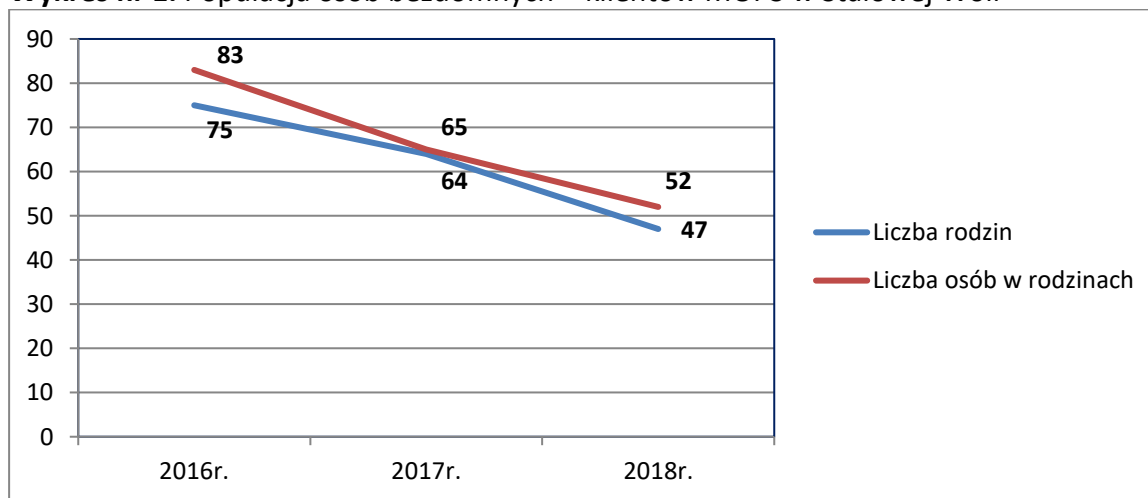
2. Osoby bezdomne w gminie Stalowa Wola

Diagnoza do Programu została opracowana w oparciu o dane pochodzące z trzyletniego okresu funkcjonowania Gminnego Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2016 – 2019r., dane MOPS w Stalowej Woli z systemu POMOST Std, oraz dane pochodzące ze Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn im. św. Brata Alberta w Stalowej Woli za okres 2018 r. uwzględniające dane osób przebywających w tymże Schronisku, a niebędących klientami MOPS w Stalowej Woli*.

Z danych MOPS wynika, że w 2016 r. zostało objętych wsparciem 75 rodzin w tym 83 osoby, w 2017r 64 rodziny w tym 65 osób oraz w 2018 r. 47 rodziny w tym 52 osoby.

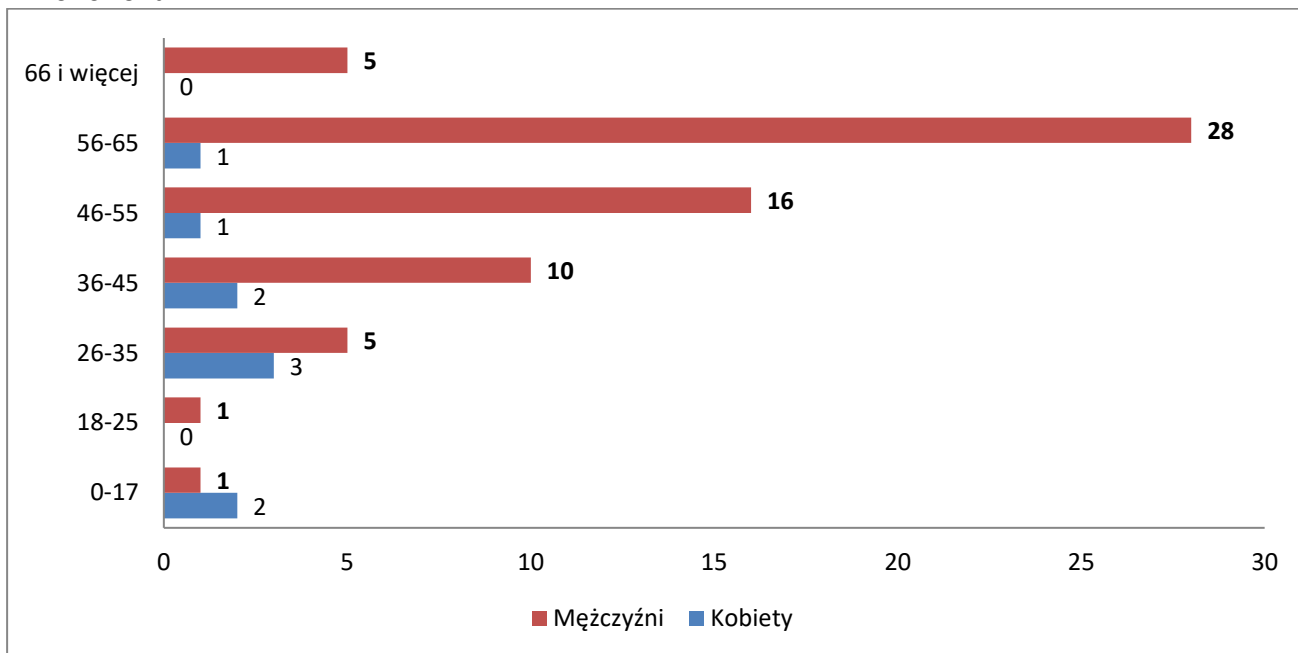
*Osoba bezdomna korzystająca ze świadczeń MOPS może być jednocześnie mieszkańcem Schroniska.

Wykres nr 1. Populacja osób bezdomnych – klientów MOPS w Stalowej Woli

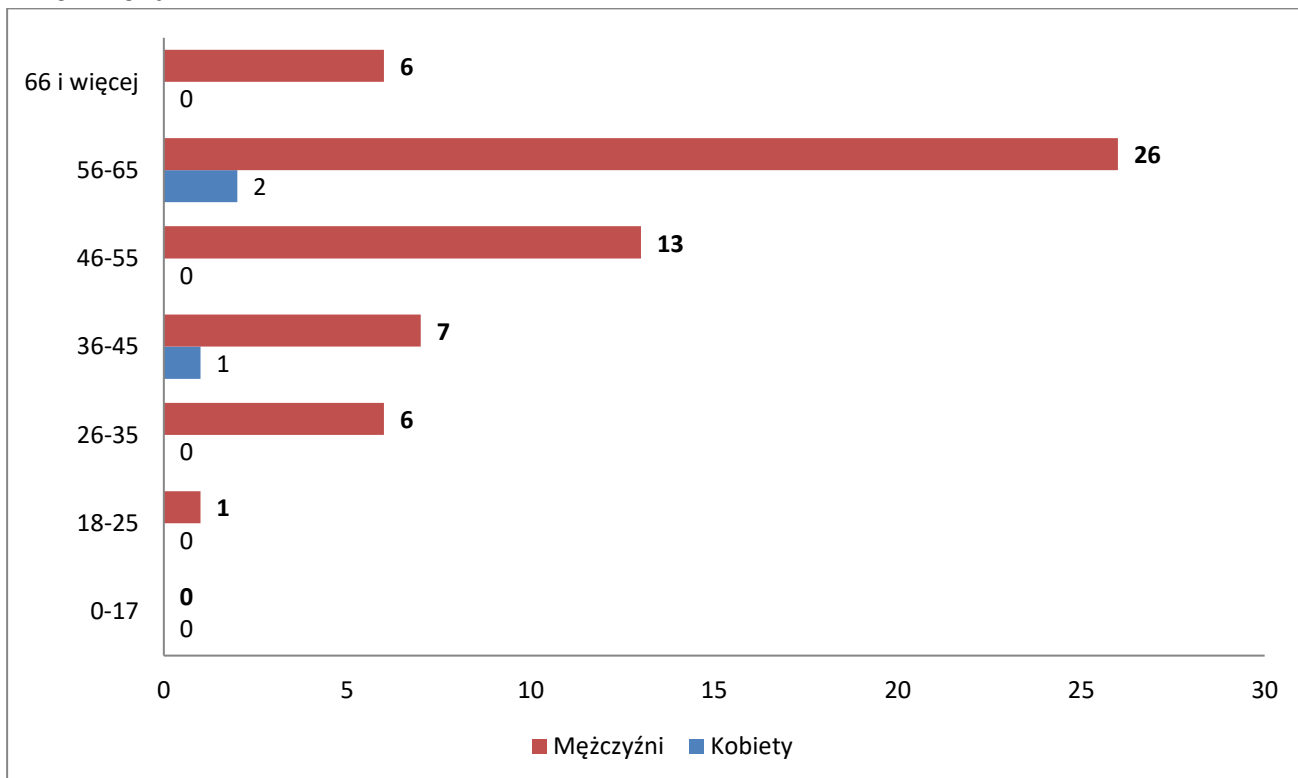
Źródło danych: MOPS Stalowa Wola (POMOST)

Wykres nr 2. Wiek osób bezdomnych korzystających z pomocy MOPS w Stalowej Woli w 2016 roku

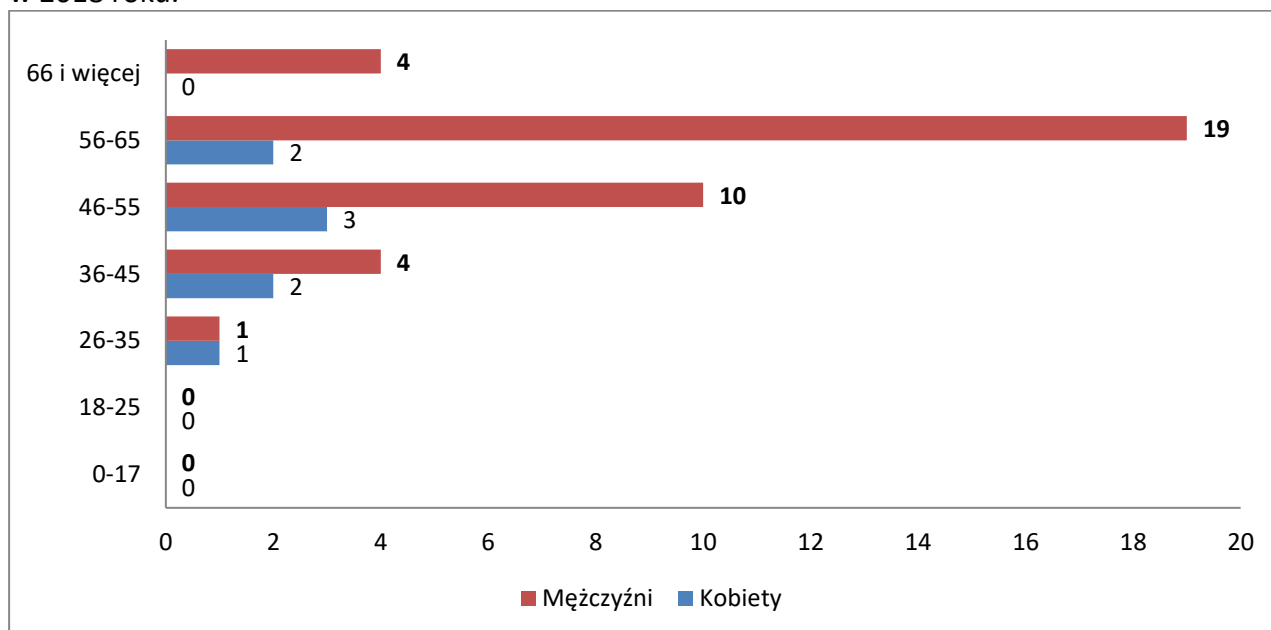
Źródło danych: MOPS Stalowa Wola (POMOST)

Wykres nr 3. Wiek osób bezdomnych korzystających z pomocy MOPS w Stalowej Woli w 2017 roku

Źródło danych: MOPS Stalowa Wola (POMOST)

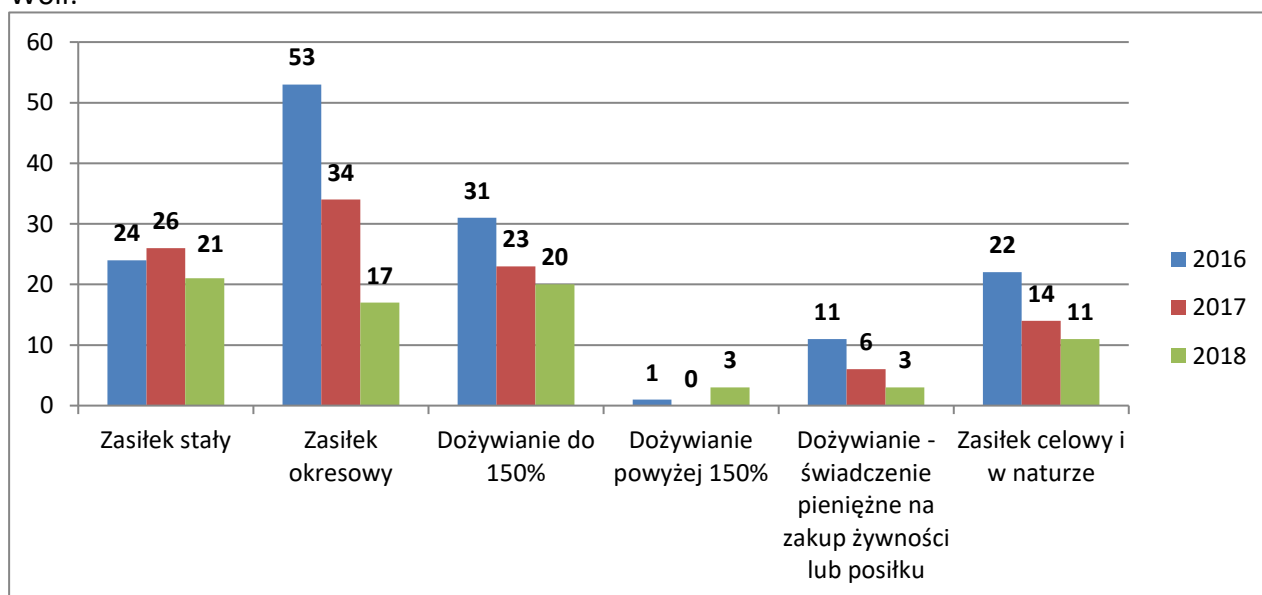
Wykres nr 4 Wiek osób bezdomnych korzystających z pomocy MOPS w Stalowej Woli w 2018 roku.

Źródło danych: MOPS Stalowa Wola (POMOST)

Problem bezdomności w gminie Stalowa Wola posiada tendencję malejącą. Dotyka w większości mężczyzn w przedziałach wiekowych 56-65 lat i 46-55 lat, następnie 36-45 lat.

Wykres nr 5 Formy udzielanej pomocy osobom bezdomnym - klientom MOPS w Stalowej Woli:

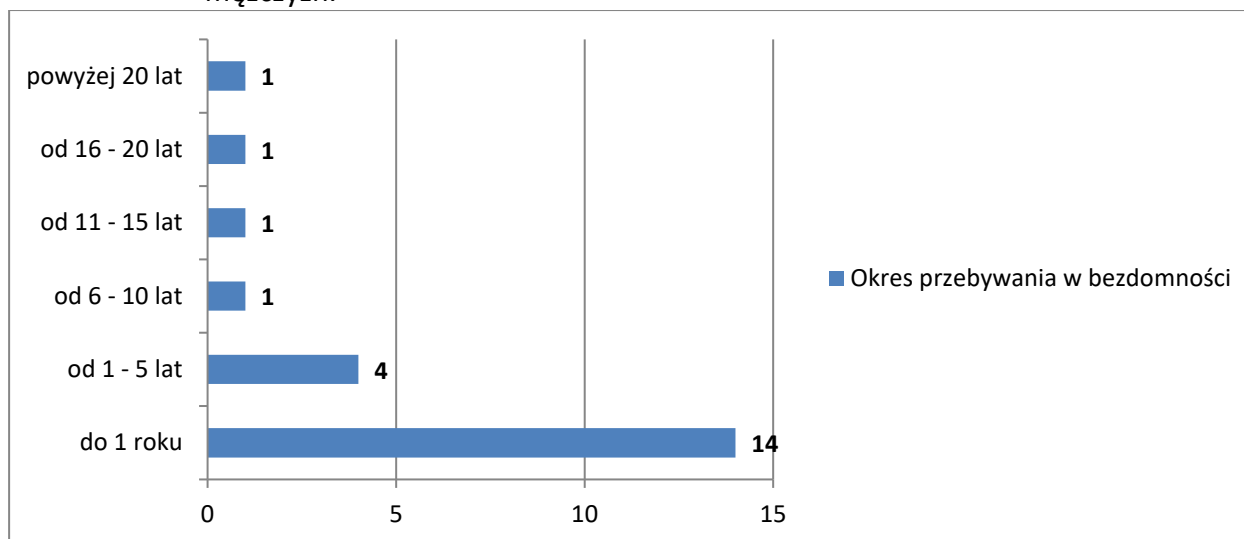
Źródło danych: MOPS Stalowa Wola (POMOST)

Na potrzeby funkcjonowania „nowego programu” w perspektywie lat 2020r. – 2022r., w związku z przyjętymi założeniami dotyczącymi podjęcia prób ewidencjonowania osób bezdomnych w gminie, zostaną uwzględnione dane osób bezdomnych – **nie będących klientami MOPS w Stalowej Woli.**

Dane pochodzące ze Schroniska dla bezdomnych mężczyzn im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli prowadzone przez Koło Stalowowskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta za rok 2018r.:

1. Liczba osób bezdomnych przebywających w Schronisku znajdujących się poza systemem ewidencji MOPS w Stalowej Woli wynosi 22 mężczyzn, 64% mężczyzn jest osobami bezdomnymi w okresie do 1 roku.

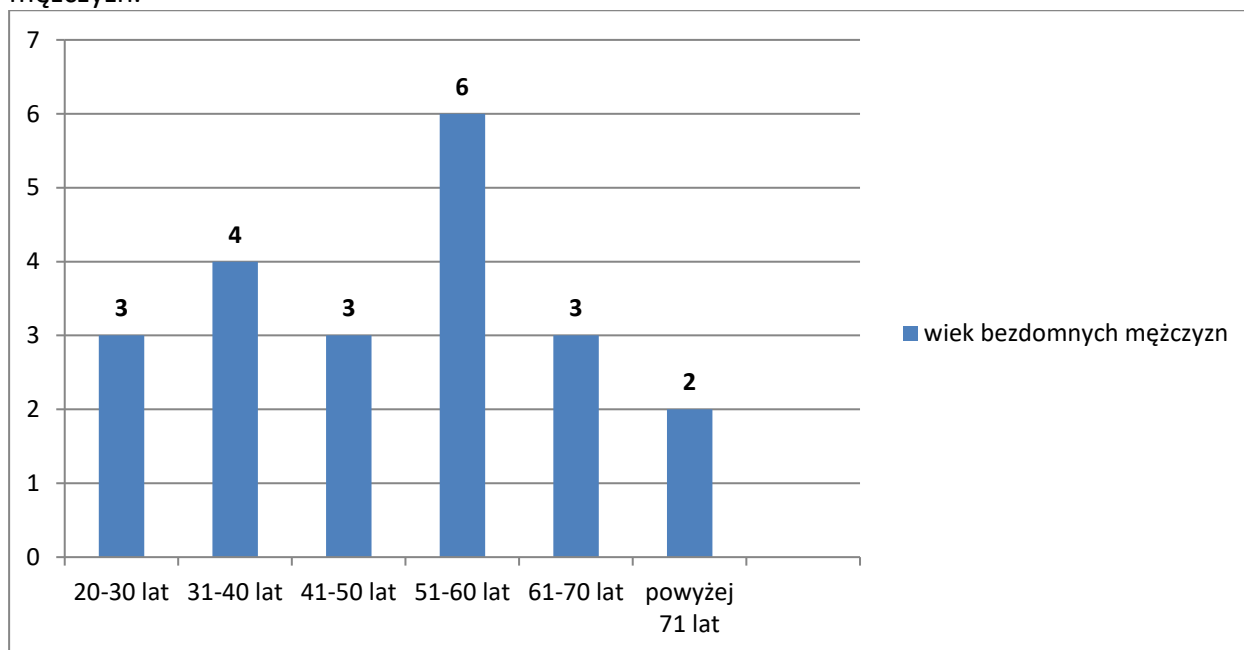
Wykres nr 6. Okres przebywania w bezdomności – mieszkańcy schroniska dla bezdomnych mężczyzn.

Źródło danych: Schronisko dla bezdomnych mężczyzn im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli.

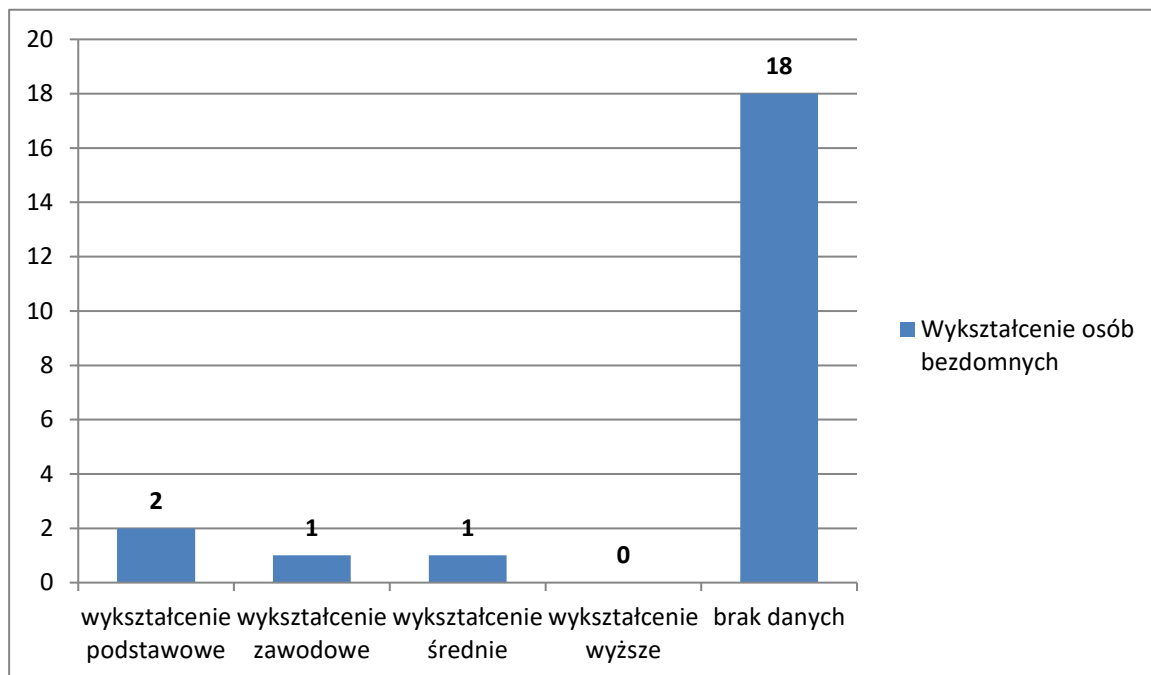
2. Wysoki udział osób w przedziałach wiekowych 51-60 lat i 31-40 lat.

Wykres nr 7 Wiek bezdomnych mężczyzn – mieszkańców schroniska dla bezdomnych mężczyzn.

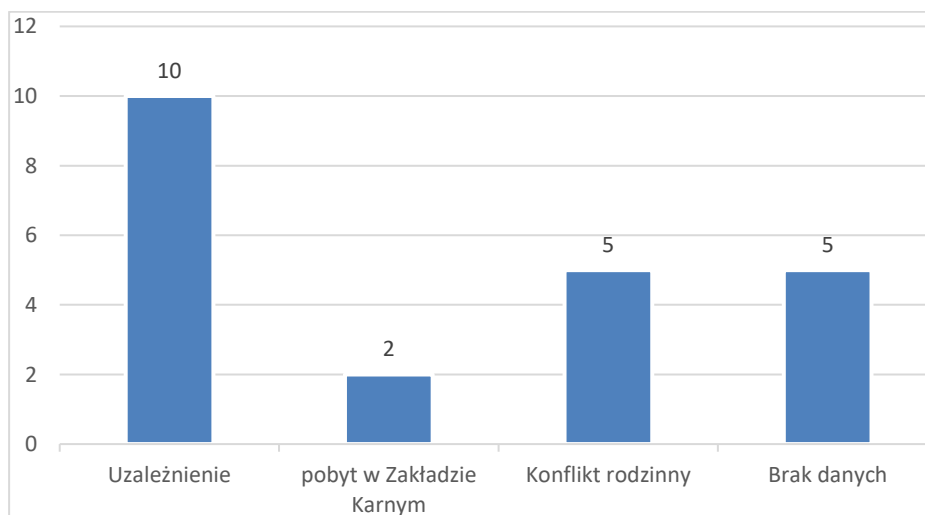
Źródło danych: Schronisko dla bezdomnych mężczyzn im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli.

Wykres nr 8 Wykształcenie osób bezdomnych – mieszkańców schroniska dla bezdomnych mężczyzn.

Źródło danych: Schronisko dla bezdomnych mężczyzn im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli.

Wykres nr 9 Przyczyny bezdomności mieszkańców schroniska dla bezdomnych mężczyzn.

Źródło danych: Schronisko dla bezdomnych mężczyzn im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli.

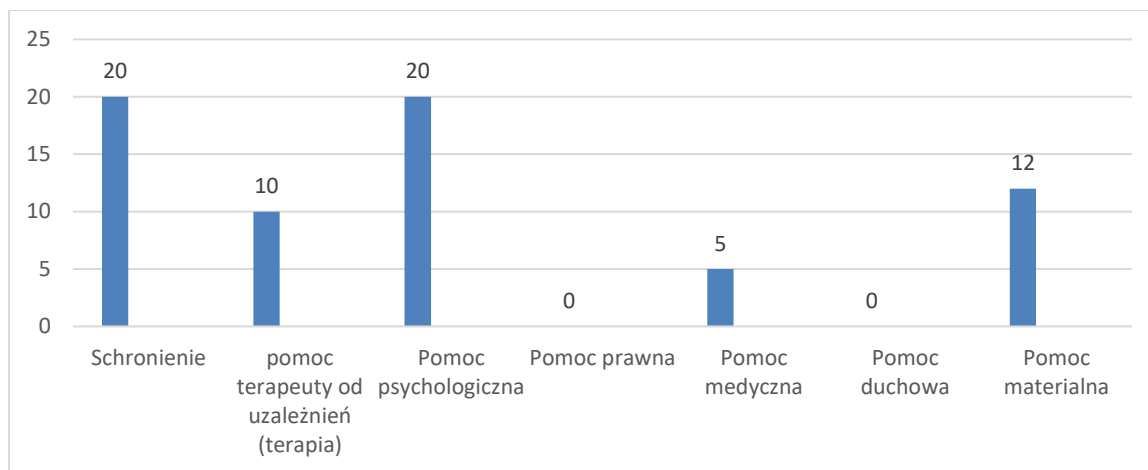
3. Główną przyczyną pozostawania osobą bezdomną są uzależnienia, m.in. od alkoholu, narkotyków, hazardu i dopalaczy. Uwzględniając model partycypacyjny w aspekcie rozwiązywania problemu bezdomności zbadano potrzeby osób bezdomnych przebywających w Schronisku:

- a) schronienie;
- b) pomoc terapeuty uzależnień (terapia odwykowa);
- c) pomoc psychologiczna;
- d) pomoc prawną;

- e) pomoc medyczna;
- f) pomoc duchowa;
- g) pomoc materialna.

Wykres nr 10 Potrzeby osób bezdomnych - mieszkańców schroniska dla bezdomnych mężczyzn.

Źródło danych: Schronisko dla bezdomnych mężczyzn im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli.

Spośród 22 osób, które w 2018 roku przebywały w schronisku, niebędących klientami MOPS, 15 osób zadeklarowało, że byłoby w stanie podjąć zatrudnienie.

Należy podkreślić, iż od lat dużym problemem w zakresie ukazania pełnego obrazu bezdomności w gminie stanowi brak systemu ewidencjonowania osób bezdomnych. Niewątpliwie sytuacja ta spowodowana jest specyfiką grupy jaką stanowią osoby bezdomne.

Osoby bezdomne na terenie Gminy Stalowa Wola przebywają m.in. w Schronisku w Stalowej Woli, hotelu „Metalowiec”, akademikach KUL oraz w miejscach niemieszkalnych (klatki schodowe, dworce, opuszczone budynki, altany, tereny leśne i ogródki działkowe).

3. Założenia w oparciu o diagnozę .

W perspektywie realizacji Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020 – 2022 zasadne staje się podjęcie działań kompleksowych, w oparciu o doświadczenie i wiedzę sektora publicznego, społecznego i prywatnego. Ze względu na złożoność przyczyn pozostawania w bezdomności, osoby bezdomne wymagają różnorodnych działań na rzecz zaspokojenia ich potrzeb oraz włączenia do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Właściwe określenie istoty i specyfiki każdego przypadku bezdomności oraz dobór odpowiednich form pomocy może przynieść skuteczne efekty.

1. Program zakłada budowanie spójnego systemu w Gminie Stalowa Wola dla osób i grup dotkniętych problemem bezdomności i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Program obejmuje następujące kierunki działań:
  - a. **Działania o charakterze prewencyjnym** – zapobiegające poszerzaniu się zjawiska bezdomności, uwzględniając szczegółową identyfikację problemu i analizę towarzyszących bezdomności zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym. Działania te są kierowane do osób zagrożonych bezdomnością oraz znajdujących się w warunkach niezabezpieczonego lub nieodpowiedniego zamieszkania, tzn. mieszkających w lokalach o złych warunkach technicznych, przeludnionych,

zagrożonych eksmisją itp. Działania prewencyjne powinny być ukierunkowane na eliminowanie przyczyn bezdomności oraz zmniejszaniu ryzyka stania się osobą bezdomną.

- b. Działania o charakterze osłonowym** – zapobiegające degradacji biologicznej i społecznej osób zagrożonych z zastosowaniem standardowych rodzajów i form świadczeń pomocy społecznej z wykorzystaniem dostępnych środków oraz podstawowych elementów pracy socjalnej. Działania dotyczą wszystkich osób bezdomnych, w szczególności tych, które przebywają w miejscach publicznych, nieprzeznaczonych do zamieszkania, takich jak dworce, parki, ulice. Działania osłonowe opierają się głównie na szybkiej pomocy w celu zmniejszenia zagrożenia życia i zdrowia, z zapewnieniem natychmiastowego schronienia, posiłku, niezbędnej odzieży oraz zorganizowania opieki zdrowotnej osobom takiej pomocy wymagającym. Tworzeniu i rozwijaniu warunków lokalowych (wsparcie długofalowe – tworzenie mieszkań chronionych (wspieranych, treningowych), pozyskiwanie, remontowanie lokali przy wykorzystaniu różnych możliwości); włączenie osób bezdomnych do społeczeństwa m.in. poprzez ich samodzielne funkcjonowanie w relacjach sąsiedzkich, międzyludzkich.
- c. Działania o charakterze aktywizującym** – zmierzające do wyprowadzenia z bezdomności konkretnych osób i grup społecznych, rokujących perspektywę przezwyciężenia tej sytuacji. Działania te opierają się na tworzeniu i rozwijaniu procesów reintegracyjnych – zatrudnienie na otwartym rynku pracy, zatrudnienie wspierane, staże, przygotowanie zawodowe w ramach ekonomii społecznej, edukacji społecznej, zawodowej i ogólnorozwojowej osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. Uczestniczeniu i samopomocy osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością w grupach wsparcia (najważniejszym czynnikiem aktywizacji jest rzeczywiste zaangażowanie się tych osób w rozwiązywaniu własnych problemów); Aktywizowanie do uczestniczenia w lokalnych uroczystościach i imprezach.

Partnerstwo lokalne na rzecz rozwiązywania problemu bezdomności zainicjowane i wdrożone w ramach Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020 – 2022 jest platformą stałej i otwartej współpracy lokalnych podmiotów reprezentujących różne sfery życia społeczno – gospodarczego, które poprzez wymianę informacji, idei i doświadczeń, integrację i podejmowanie skoordynowanych działań, w oparciu o zidentyfikowane problemy oraz wspólne możliwości i zasoby tworzą system rozwiązywania istotnych problemów społecznych, w tym zapobiegania i rozwiązywania problemu bezdomności.

Zadania partnerstwa lokalnego na rzecz rozwiązywania problemu bezdomności:

- a. Tworzenie spójnego systemu walki ze zjawiskiem bezdomności w zakresie tworzenia i popularyzowania wypracowanych systemów i narzędzi profilaktyki bezdomności, integracji społecznej oraz interwencji i pomocy podstawowej;
- b. Wymiana doświadczeń, wiedzy i umiejętności z innymi organizacjami publicznymi i niepublicznymi pracującymi na rzecz osób bezdomnych w gminie Stalowa Wola;
- c. Wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich innych organizacji publicznych i niepublicznych pracujących na rzecz osób bezdomnych do tworzenia nowych narzędzi, standardów i modeli pracy z osobami bezdomnymi;
- d. Wykorzystanie możliwości uzyskiwania środków finansowych z funduszy europejskich.

VI. Analiza SWOT

Analiza SWOT dotycząca problemu bezdomności:

Instytucje i podmioty zaangażowane w rozwiązywanie problemu:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Funkcjonowanie schroniska męskiego na terenie gminy Stalowa Wola, 2. Świadczenie bezpłatnego poradnictwa: prawnego, psychologicznego, terapeutycznego prowadzonego przez MOPS, Towarzystwo im. Św. Br. Alberta, Poradnię Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia, WOTUW, SOWiK, 3. Świadczenie bezpłatnego poradnictwa zawodowego przez PUP, 4. Wykształcona kadra zajmująca się osobami bezdomnymi – świadomość stałego podnoszenia kwalifikacji, 5. Prowadzenie działań informacyjnych mających na celu podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie problemu bezdomności. 6. Wyodrębniony w strukturze MOPS pracownik socjalny ds. bezdomności, 7. Funkcjonowanie Gminnego Programu Wychodzenia z Bezdomności, 8. Procedury postępowania z osobami bezdomnymi wymagającymi pomocy w okresie jesienno-zimowym. 9. Możliwość interwencyjnego wsparcia w formie noclegu na terenie Gminy (SOWiK, DPS, ZPO) 10. Osoby nieubezpieczone bezpłatnie mogą korzystać z poradni przy szpitalu. 11. Możliwość uzyskania wsparcia w formie odzieży (PKPS, schronisko i PCK).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Małe szanse na uzyskanie środków pozabudżetowych, 2. Stosowane dotychczas rozwiązania posiadają charakter interwencyjny i akcyjny i nie służą trwałemu rozwiązaniu problemu bezdomności, 3. Brak mieszkań chronionych czy treningowych, 4. Niewystarczająca liczba miejsc dla bezdomnych mężczyzn w schronisku w okresie zimowym, 5. Brak ogrzewalni, noclegowni, schroniska z usługami opiekuńczymi, 6. Brak Oddziału Detoksykacyjnego. 7. Brak łaźni na terenie miasta. 8. Brak hostelu dla osób uzależnionych, w tym bezdomnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie współpracy międzysektorowej ukierunkowanej na zapobieganie bezdomności, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkalnictwa, pomocy i integracji społecznej, rynku pracy, edukacji i zdrowia, 2. Wdrożenie i usprawnienie systemu informacji o formach i miejscach pomocy osobom bezdomnym,	<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwa likwidacja schroniska w Stalowej Woli w związku z niespełnianiem standardów. 2. Brak środków na wdrażanie innowacyjnych metod i rozwiązań pracy z osobami bezdomnymi, 3. Ograniczona liczba miejsc w schroniskach (zwłaszcza w okresie jesienno- zimowym).

3. Rozwój usług „outreach” – czyli realizowanych poza instytucjami skierowanych do grupy osób bezdomnych przebywających w przestrzeni publicznej, miejscach niemieszkalnych, 4. Wprowadzenie programów mieszkań chronionych/treningowych/asystent osoby bezdomnej jako alternatywy dla rozwiązań instytucjonalnych w postaci schronienia i nabycia umiejętności społecznych. 5. Możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych. 6. Podjęcie działań zindywidualizowanych w stosunku do osób bezdomnych – realizowanych w ramach indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności, z uwzględnieniem m. in. pomocy w nawiązywaniu kontaktów z rodziną oraz możliwości uczestnictwa w szkoleniach i warsztatach mających na celu integrację społeczną i zawodową. 7. Wykreowanie/ wprowadzenie do realizacji programów opartych o ideę „Najpierw mieszkanie”. 8. Wykreowanie grupy osób rokujących przezwycięzenie trudnej sytuacji gotowych do samodzielnego życia. 9. Utworzenie hostelu dla osób uzależnionych w tym bezdomnych 10. Stworzenie łaźni dla osób wykluczonych	

Osoby bezdomne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrastająca świadomość w zakresie możliwości otrzymania wsparcia. 2. Podejmowanie działań akcyjnych/krótkofalowych. 4. Dyspozycyjność. 5. Doświadczenie życiowe (różne, ciekawe historie), wykształcenie i doświadczenie zawodowe. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uzależnienia 2. Brak własnego dochodu. 3. Nieumiejętność gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi. 4. Brak motywacji do zmiany swojej sytuacji. 5. Roszczeniowość. 6. Brak wsparcia ze strony rodziny/zerwane więzi rodzinne. 7. Zadłużenia finansowe. 8. Niezaradność w samodzielnym załatwianiu swoich spraw w urzędach np. wyrobienie brakujących dokumentów, uzyskanie świadczeń z ZUS itp. 9. Brak możliwości zaplanowania długotrwałych działań ze względu na częste zmiany miejsca zamieszkania, 10. Zły stan zdrowia związany z trybem życia, 11. Problemy z podjęciem i utrzymaniem zatrudnienia. 12. Mała aktywność społeczna osób bezdomnych. 13. Trudności w podejmowaniu i pełnieniu ról społecznych oraz w przystosowaniu do funkcjonujących w społeczeństwie reguł i zasad. 14. Brak gotowości do podjęcia zatrudnienia przez osoby bezdomne.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość uczestnictwa w zajęciach mających na celu integrację społeczną i zawodową. 2. Wsparcie ze strony instytucji i organizacji w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb bytowych. 3. Możliwość nawiązania kontaktu z rodziną, nabycie lub zwiększenie umiejętności samodzielnego funkcjonowania i zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych wśród osób bezdomnych. 4. Nabycie umiejętności w zakresie kontaktów społecznych i zawodowych wśród osób bezdomnych. 5. Możliwość podjęcia terapii. 6. Możliwość podjęcia zatrudnienia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niechęć do oferowanej pomocy. 2. Ucieczka od rozwiązań stałych na rzecz powierzchniowych tj. zapewnienie noclegu, wyżywienia. 4. Poszerzający się katalog przyczyn powodujących bezdomność (m.in. rozwody, uzależnienia, przemoc w rodzinie, pobyt w zakładach karnych i brak możliwości powrotu do rodziny po opuszczeniu placówki penitencjarnej, powrót z emigracji, zadłużenia mieszkaniowe). 5. Obniżający się wiek osób bezdomnych. 6. Wybór stylu życia jako osoba bezdomna (związane z uzależnieniem).

7. Możliwość uczestniczenia w zajęciach KIS i pracach społecznie użytecznych	
--	--

VII. Cele Programu

1. Cel główny Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020 – 2022:
„Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności oraz łagodzenie jego skutków przez wsparcie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób bezdomnych”.
2. Cele szczegółowe:
  1. *Podejmowanie działań profilaktycznych oraz wczesnej interwencji w zakresie przeciwdziałania bezdomności*
  2. Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością oraz osobom bezdomnym bezpieczeństwa socjalnego.
  3. Aktywizacja osób bezdomnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym do podejmowania użytecznych ról i funkcji społecznych.

VIII. Realizacja Programu.

Działania o charakterze prewencyjnym

<i>Numer i nazwa zakresu</i>	<i>Nazwa działania</i>	<i>Nazwa wskaźnika</i>	<i>Podmioty odpowiedzialne</i>	<i>Stopień osiągnięcia wskaźnika w okresie objętym sprawozdaniem</i>
1. Podejmowanie działań prewencyjnych w zakresie bezdomności i osób zagrożonych bezdomnością oraz wczesnej interwencji.	1. Stała współpraca instytucji i organizacji w zakresie problemu bezdomności.	1. Liczba spotkań, porozumień, dokumentów.	MOPS	
		2. Liczba podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem bezdomności, które podpisały porozumienie o współpracy.	MOPS	
	2. Prowadzenie bieżącego monitoringu sytuacji osób żyjących w trudnych warunkach lokalowych, zagrożonych eksmisją, doświadczających ubóstwa, chorych, niepełnosprawnych, uzależnionych i osób w podeszłym wieku.	1. Liczba osób zagrożonych bezdomnością, tj. takich które posiadają wyrok eksmisyjny bez prawa do lokalu socjalnego.	Zakład Administracji Budynków Ul. Wszyńskiego 7a	
			Spółdzielnie Budownictwa Mieszkaniowego Ul. Ofiar Ktynia 35	
			Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej Ul. Okulickiego 32	
			Miejski Zakład Budynków ul. Dmowskiego	

	2. Liczba osób zagrożonych bezdomnością, tj. takich które posiadają wyrok eksmisyjny z prawem do lokalu socjalnego/ zamiana mieszkania.	Zakład Administracji Budynków Ul. Wyszyńskiego 7a	
		Spółdzielnie Budownictwa Mieszkaniowego Ul. Ofiar Ktynia 35	
		Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej Ul.Okulickiego 32	
		Miejski Zakład Budynków ul. Dmowskiego	
	3. Liczba osób zagrożonych bezdomnością, tj. takich które nie posiadają umowy najmu.	Zakład Administracji Budynków Ul. Wyszyńskiego 7a	
		Spółdzielnie Budownictwa Mieszkaniowego Ul. Ofiar Ktynia 35	
		Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej Ul.Okulickiego 32	
Miejski Zakład Budynków ul. Dmowskiego			
4.Liczba osób zagrożonych bezdomnością, tj.	Urząd Miasta - Wydział Mienia Gminnego i Gospodarki Lokalami		

	takich których zaległości rozłożono na raty.	Zakład Administracji Budynków Ul. Wyszyńskiego 7a		
		Spółdzielnie Budownictwa Mieszkaniowego Ul. Ofiar Ktynia 35		
		Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej Ul.Okulickiego 32		
		Miejski Zakład Budynków ul. Dmowskiego		
	5.Liczba osób zagrożonych bezdomnością, tj. takich które odpracowują dług.	Zakład Administracji Budynków Ul. Wyszyńskiego 7a		
		Spółdzielnie Budownictwa Mieszkaniowego Ul. Ofiar Ktynia 35		
		Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej Ul.Okulickiego 32		
		Miejski Zakład Budynków ul. Dmowskiego		
	3. Prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do lokalnej społeczności i osób	1. Liczba kampanii informacyjnych.	MOPS	
			Schronisko	
KPP				

	bezdomych dotyczących reagowania na osoby bezdome, zgłaszania miejsc ich przebywania oraz instytucjonalnych form pomocy osobom bezdomnym		Inne	
		2. Liczba rozdysponowanych ulotek, plakatów	MOPS	
			Schronisko	
			KPP	
	4. Monitoring miejsc przebywania osób bezdomnych na terenie miasta.	1.Liczba patroli	Inne	
			MOPS	
			KPP	
	5.Prowadzenie działań zmierzających do zmniejszenia/likwidacji miejsc niemieszkalnych.	1.Liczba udzielonych informacji na temat możliwości skorzystania ze wsparcia.	Schronisko	
			MOPS	
			KPP	
			Inne	

Działania o charakterze osłonowym

<i>Numer i nazwa zakresu</i>	<i>Nazwa działania</i>	<i>Nazwa wskaźnika</i>	<i>Podmioty odpowiedzialne</i>	<i>Stopień osiągnięcia wskaźnika w okresie objętym sprawozdaniem</i>
1.Zapewnienie osobom bezdomnym i zagrożonych bezdomnością bezpieczeństwa socjalnego, bytowego medycznego.	1.Zabezpieczenie noclegu , wyżywienia w schronisku.	1.Liczba mężczyzn którzy skorzystali ze wsparcia w formie schronienia.	MOPS	
			schronisko	
	2.Podejmowanie działań interwencyjnych opartych na doraźnej pomocy osobom bezdomnym w godzinach od 15.30 do 7.30 w sytuacji zagrożenia ich życia lub zdrowia.	2.Liczba kobiet , które skorzystały ze wsparcia w formie schronienia.	MOPS	
	2.Podejmowanie działań interwencyjnych opartych na doraźnej pomocy osobom bezdomnym w godzinach od 15.30 do 7.30 w sytuacji zagrożenia ich życia lub zdrowia.	1.Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z pomocy interwencyjnej w godzinach od 15.30 do 7.30.	Schronisko	
			KPP	
			ZPO	
			Służba zdrowi / SOR	
			SOWiK	
			DPS	
Inne				
Schronisko				
3.Współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi służby zdrowia w udzielaniu doraźnej pomocy medycznej i sanitarnej.	1.Liczba podjętych działań.	MOPS		
		KPP		

			Schronisko	
			Służba zdrowia/SOR	
			Inne	
4. Świadczenie osobom bezdomnym niezbędnej pomocy finansowej.	1.Liczba i rodzaj przyznanych świadczeń.	MOPS		
	2.Liczba osób objętych świadczeniami.	MOPS		
5.Zabezpieczenie środków higieny i odzieży dla osób bezdomnych.	1.Liczba osób bezdomnych które skorzystały ze wsparcia w formie rzeczowej.	PKPS		
		PCK		
		DPS		
6.Kompleksowe wsparcie , oddziaływanie i pomoc w różnych sferach życia tj. pracy socjalnej, poradnictwa prawnego, doradztwa w sprawach lokalowych, meldunkowych oraz uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności.	1.Liczba osób bezdomnych, która otrzymała pomoc: - rzecznika osoby bezdomnej, -prawną, - w sprawach lokalowych/meldunkowych, - w uzyskaniu orzeczenia o niepełnosprawności, -wytobieniu dowodu tożsamości itp.	MOPS		
		Schronisko		
		Inne		
7.Umożliwienie podjęcia terapii uzależnień.		KTŻ przy MOPS		

		1. Liczba osób bezdomnych, które podjęły terapie.	WOTUW ?	
			PTUAIW	
		2.Liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	Prokuratura	
			Policja	
		3.Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z porady terapeutycznej	Schronisko	
			Inne	
	8. Zapewnienie schronienia w mieszkaniu chronionym.	1.Liczba osób bezdomnych, którym udzielono schronienia w mieszkaniu chronionym.	MOPS	
	9.Pozyskiwanie środków z zewnątrz na rzecz osób bezdomnych.	1. Liczba projektów.	MOPS	
			Schronisko	
			Inne	
2.Liczba zrealizowanych projektów.		MOPS		
		Schronisko		
		Inne		
3.Liczba grantów.	Schronisko			

Działania o charakterze aktywizującym

<i>Numer i nazwa zakresu</i>	<i>Nazwa działania</i>	<i>Nazwa wskaźnika</i>	<i>Podmioty odpowiedzialne</i>	<i>Stopień osiągnięcia wskaźnika w okresie objętym sprawozdaniem</i>
1. Aktywizacja osób bezdomnych.	1. Prowadzenie pracy z osobami bezdomnymi w oparciu o Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności/kontrakt socjalny.	1. Liczba osób bezdomnych które: - zostały objęte Indywidualnym Programem Wychodzenia z Bezdomności, - zostały objęte kontraktem socjalnym.	MOPS	
2. Reintegracja społeczna osób bezdomnych.	1. Zapewnienie osobom bezdomnym szkoleń podnoszących kompetencje społeczne.	1. Liczba osób bezdomnych które skorzystały: - ze szkoleń podnoszących kompetencje społeczne społeczne (KIS), - liczba osób, które ukończyły szkolenie(KIS).	KIS przy MOPS	
	2. Udzielanie osobom bezdomnym pomocy psychologicznej.	1. Liczba osób bezdomnych które skorzystały z pomocy psychologicznej.	MOPS	
			Schronisko	
			Inne	

3. Reintegracja zawodowa osób bezdomnych.	1. Zapewnienie osobom bezdomnym dostępu do szkoleń, poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy.	1. Liczba osób bezdomnych, które: <ul style="list-style-type: none"> - uzyskały/odnowiły/podniosły kwalifikacje zawodowe, - skorzystały z poradnictwa zawodowego, - skorzystały z pośrednictwa pracy. 	PUP	
--	--	--	-----	--

Priorytetowe kierunki działań w okresie obowiązywania Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020 – 2022 należy przyjąć:

Podjęcie zintensyfikowanych działań na rzecz odzyskiwania pełnej samodzielności przez osoby bezdomne poprzez:

- a) zintegrowanie systemu pomocy dla bezdomnych w Stalowej Woli,
- b) łamanie stereotypów o ludziach bezdomnych wśród społeczeństwa,
- c) pobudzanie osób bezdomnych do podejmowania działań wychodzenia z ubóstwa,
- d) nabycie lub zwiększenie umiejętności samodzielnego funkcjonowania i zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych wśród osób bezdomnych,
- e) nabycie umiejętności w zakresie kontaktów społecznych i zawodowych wśród osób bezdomnych,
- f) wzrost poziomu kompetencji interpersonalnych poprzez indywidualną współpracę z osobami bezdomnymi,
- g) wykształcenie postawy wzajemnej pomocy i wspierania się w grupie
- h) rozwój usług „outreach” – czyli realizowanych poza instytucjami, skierowanych do grupy osób bezdomnych przebywających w przestrzeni publicznej i miejscach niemieszkalnych,
- i) rozpoznanie zasobów i kompetencji przez osoby bezdomne, co zwiększy motywację do podjęcia przez nich pracy.
- j) podejmowanie przedsięwzięć w zakresie rozwoju mieszkalnictwa chronionego /treningowego jako alternatywy dla rozwiązań instytucjonalnych, w postaci schroniska i obiektów zbiorowego zakwaterowania wspierających wychodzenie z bezdomności.
- k) wykreowanie/wypromowanie istotnych zachęt do realizacji programów opartych o ideę „Najpierw mieszkanie”.
- l) podjęcia działań zindywidualizowanych w stosunku do osób bezdomnych – realizowanych w ramach indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności z uwzględnieniem m. in. pomocy w nawiązywaniu kontaktów z rodziną oraz możliwości uczestnictwa w szkoleniach i warsztatach mających na celu integrację społeczną i zawodową.
- m) zainicjowanie powstania sieci współpracy w zakresie ww. problematyki na poziomie lokalnym oraz wzmocnienie współpracy i partnerstwa międzysektorowego (publiczny, obywatelski, prywatny) i międzywydziałowego (mieszkalnictwo, zdrowie, edukacja, rynek pracy) - wypracowanie standardów usług oferowanych dla osób bezdomnych.

Efektom powyższych działań mogłoby być wykreowanie grupy osób rokujących przezwyciężenie trudnej sytuacji gotowych do samodzielnego życia.

Z uwagi na fakt, iż Schronisko nie jest w stanie udzielić wsparcia wszystkim osobom potrzebującym zwłaszcza w okresie jesienno – zimowym istnieje konieczność podjęcia zintensyfikowanych działań zmierzających do rozbudowy ww. placówki.

W związku z odczuwalnym brakiem placówki pomocy doraźnej (ogrzewalni/noclegowni), która umożliwiłaby przebywanie osobom bezdomnym, zasadne okazuje się podjęcie konstruktywnych kroków w celu zmiany ww. sytuacji.

IX. Zakładane rezultaty Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020 – 2022.

ZAKRES PREWENCJI:

1. Usprawnienie systemu prewencji skierowanego do osób zagrożonych bezdomnością.

ZAKRES OSŁONOWY:

1. Usprawnienie systemu interwencji i działań osłonowych skierowanych do osób bezdomnych.

ZAKRES AKTYWIZACJI:

1. Poprawa sytuacji społeczno – zawodowej osób bezdomnych.
1. Wzmocnienie i rozwój systemu mającego na celu usamodzielnianie osób bezdomnych.

X. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Stalowa Wola, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych, pozyskanych z innych źródeł.

XI. Monitoring i ewaluacja

Celem monitorowania Programu jest pokazanie wiarygodnych, rzetelnych informacji o stanie zaawansowanych prac, postępach, uchybieniach w realizacji zadań, zmianie zakresu zadań czy też o zaniechaniu realizacji zadania wraz z przyczynami i uzasadnieniem takiego stanu rzeczy.

Monitoring będzie polegał na gromadzeniu i opracowaniu informacji, i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań programowych.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z instytucji/podmiotów zaangażowanych i odpowiedzialnych za wdrażanie Programu Wychodzenia z Bezdomności na podstawie RAPORTU Z REALIZACJI PROGRAMU DLA INSTYTUCJI I PODMIOTÓW ZAANGAŻOWANYCH W REALIZACJĘ PROGRAMU, które będą przekazywane do MOPS do dnia 31 stycznia każdego roku.

Monitoring umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań. Pozwoli jednocześnie na wprowadzenie modyfikacji i dokonywanie korekt w sytuacji pojawienia się istotnych zmian w obszarze społecznym.

Informacja dotycząca realizacji Programu oraz osiągniętych efektów przygotowana będzie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli. Wnioski z monitoringu i rekomendacji w **formie sprawozdania** będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Programu. Sprawozdanie z monitoringu będzie sporządzane do dnia 31 marca każdego roku i przekazane Radzie Miasta.

Ewaluacja

Ewaluacja Strategii służyć będzie ocenie skuteczności podejmowanych działań oraz osiągniętych rezultatów. Ewaluacja oparta będzie o następujące kryteria:

Trafność	Czy założenia Programu realizowane jest zgodnie z potrzebami, które mają być zaspokojone, czy problemami, jakie mają zostać rozwiązane.
-----------------	---

Skuteczność	Porównanie faktycznych produktów, rezultatów oraz oddziaływanie z wcześniejszymi przewidywaniami.
Efektywność	Zweryfikowanie, czy powyższe osiągnięcia są adekwatne do poniesionych nakładów.
Użyteczność	Sprawdzenie, czy wyniki Programu okazały się rzeczywiście korzystne dla jego odbiorców.
Trwałość	Dostarczenie informacji na temat szans trwania efektów przedsięwzięcia w perspektywie średnio - i długookresowej

Wynikiem przeprowadzenia ewaluacji będzie sporządzenie raportu ewaluacyjnego na koniec realizacji Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020 – 2022.

XII. Zespół tworzący Program

1. Pan Zenon Gielarek - Schronisko dla bezdomnych mężczyzn w Stalowej Woli
2. Pani Dorota Kupiec – Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli
3. Pan Przemysław Paleń – Komenda Powiatowa Policji w Stalowej Woli
4. Pan Sławomir Szkutnik – Urząd Miasta w Stalowej Woli
5. Pan Marek Serafini – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli
6. Pani Paulina Śleszyńska – Klub Trzeźwego Życia przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli
7. Pani Krystyna Różańska – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli
8. Pani Małgorzata Gotfryd – Klub Integracji Społecznej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli
9. Pani Anna Golik – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
10. Pan Adam Powęska – Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień Alkoholowych i Współuzależnienia w Stalowej Woli
11. Pan Daniel Hausner – Polski Komitet Pomocy Społecznej w Stalowej Woli
12. Pani Barbara Kordas – Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia przy Powiatowym Szpitalu w Stalowej Woli
13. Pani Katarzyna Chudy – Dom Pomocy Społecznej w Stalowej Woli
14. Pan Roman Szmyd – Stalowowski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej w Stalowej Woli
15. Pani Anna Pyrkosz – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli
16. Pani Maria Kędzierawska – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli